

Landplanarie

Klass: *Neophora*, **Ordning:** Tricladida (planarier), **Familj:** *Rhynchodemidae*, **Släkte:** *Rhynchodemus*, **Art:** *Microplana terrestris* - landplanarie (O.F.Müller, 1774) **Synonymer:** *Fasciola terrestris* O.F.Müller, 1774, *Rhynchodemus terrestris* (O.F.Müller, 1774)

Kännetecken

Landplanarien är i krypande tillstånd en cirka två centimeter lång, mörkt brungrå, snigellik, dorsoventralt något plattad mask. I den smalare framänden sitter ett litet svart öga på vardera sida. Störs den, kan den dra sig samman kraftigt. Likaså är planarens storlek starkt beroende av rådande markfuktighet.

Utbredning och status

Arten finns i Sverige upp till Mälardalsregionen och Värmland, med tyngdpunkt i de nederbördsrika, sydvästra delarna av landet. Den finns även i Danmark och i Norge upp till 63° N. I övrigt är den utbredd i Väst- och Centraleuropa ned till norra Grekland och norra Spanien.

Ekologi

Arten lever i fuktig löv- och blandskog, gärna i nedskurna raviner och framförallt på lerrik mark. Den förekommer även i trädgårdar, parker och adventivmiljöer. Landplanarien påträffas främst under vår och höst. Under sommar och andra torrperioder lever den troligen djupare ned i maskgångar och marksprickor.

Hot

Slutavverkningar och förändrad hydrologi, liksom förändrad markanvändning.

Åtgärder

Avstå från slutavverkning och markdränering på artens förekomstlokaler. Artens utbredning och nuvarande status bör också inventeras.

Övrigt

Arten är den enda representanten i Sverige för denna landlevande grupp planarier vilken är utbredd i tropiska regnskogar.

Litteratur

- Berland, B. 1968. Vår eneste landplanarie, *Rhynchodemus terrestris* (O. F. Müller), og dens utbredelse i Norge. *Fauna* 21: 91--97.
- Berland, B. 1968. The Land-Planarian *Rhynchodemus terrestris* (O. F. Müller) in Norway. *Årb. Univ. Bergen, Mat. Naturv. serie, No 8*: 1–12. Oslo.
- Ehnström, B. & Waldén, H. W. 1986. *Faunavård i skogsbruket*. Del 2 – Den lägre faunan. Skogsstyrelsen, s. 130.
- Gislén, T. 1942. En nordlig utpost av en tropisk djurgrupp. Landplanarien *Rhynchodemus* i Sverige. *Fauna och Flora* 37: 107–116.
- Gislén, T. 1944. Zur verbreitung und ökologie von *Rhynchodemus terrestris* (O. F. Mull.) mit Bemerkungen uber Bitemporalitat. *Archiv für hydrobiologie un planktonkunde* 40: 667–686.
- Økland, F. 1939. En norsk landplanarie, *Rhynchodemus terrestris* (O. F. Müller). *Naturen* 63: 379–383.

Författare

Ulf Gärdenfors 2002. © ArtDatabanken, SLU 2006.